SAMOEVALVACIJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. SPLOŠNI PODATKI

a) Ime študijskega programa: Pravo

b) Stopnja študijskega programa: 3. stopnja

c) Vrsta študijskega programa: doktorski

d) Ime članice/članic, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa: Pravna fakulteta

e) Podatki o skrbniku študijskega programa (ime, priimek in habilitacijski naziv): prof. dr. Aleš Galič

f) Študijsko leto: 2023/2024

2. Vnesite opredeljene temeljne cilje študijskega programa in pričakovane kompetence diplomantov v obliki, kot so akreditirani.

Pričakovane kompetence diplomantk in diplomantov (v nadaljevanju se moška spolska oblika uporablja kot nevtralna za vse spole) obsegajo predvsem:

- specializirano pravno znanje na področju teme doktorske disertacije in področjih, povezanih s temo,
- osvojitev vrednostnega sistema, ki predstavlja podlago za procese pravnega sklepanja,
- uporaba metod znanstvnoraziskovalnega dela in uporaba različnih interpretativnih metod razlage pravnih besedil,
- uporaba pravniškega silogizma in argumentacije,
- učinkovito ustno in pisno izračanje in komunikacija o (najzahtevnejših) pravnih vsebinah,
- zmožnost samostojnega znanstvenoraziskovalnega dela in iskanja ter uporabe pravnih virov,
- družbeno odgovorno mišljenje, kritični odnos do družbenih pojavov in najvišji standardi etike pravniških poklicev.

3.a. Ocenite ustreznost vsebine študijskega programa in njegovih učnih enot glede na najaktualnejše raziskave, oz. umetniške izsledke s področja programa in glede na možnosti za zaposlitev.

Doktorski študijski program ponuja študentom možnost pridobiti poglobljena znanja na vseh temeljnih pravnih področjih, medtem ko izbirni predmeti lahko služijo tudi kot povezovalni elementi različnih pravnih področij. Zaradi velikega števila izbirnih predmetov (58) ni potrebe po uvajanju novih. Vsi nosilci so vsako leto prav tako pozvani, da posodobijo vsebino in literaturo predmetov. Na takšen način se vsebine predmetov posodabljajo in zajemajo ugotovitve aktualnih raziskav.

3.b. Na kratko povzemite ključne prednosti in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz rezultatov študentskih anket[1].

Anketo je izpolnilo 10 študentov prvega letnika od 16 vpisanih (kar je 63%), 7 študentov drugega letnika od 21 vpisanih (kar je 3%),8 študentov tretjega letnika od 11vpisanih (kar je 73%) v četrtem letniku pa 3 študentje od 6 vpisanih (kar je 50%) Skupno je na anketo odgovorilo skoraj 52% doktorskih študentov.

Študenti prvega letnika so najboljšo oceno od 4,5 do 5,0 namenili rubrikama »Pomoč in podpora mentorja« ter »Pomoč in podpora somentorja« najboljše je ocenjena ki podpora, pomoč in svetovanje mentorja pri raziskovalnem delu. Najslabšo oceno, od 3,5 do 4,0, so študenti namenili rubrikama »Zadovoljstvo z izvajanjem programov« in »Del študija in ostale aktivnosti v tujini«, najslabše ocenjujejo možnost sodelovanja z drugimi raziskovalci pri svojem raziskovanjem delu, kar praviloma odraža dejstvo, da večina doktorskih študentov doktorski študij opravlja ob delu in niso neposredno vpeti v delo raziskovalne organizacije. Rubriki »Infrastruktura in urniki« ter »Svetovalna pomoč študentom« sta ocenjeni zelo dobro, od 4,0 do 4,4, kar ponuja nekaj možnosti za izboljšavo.

Študenti drugega letnika najbolje, in sicer z oceno 4,5 do 5,0, ocenili rubriki »Podpora in pomoč mentorja« in »Podpora in pomoč somentorja«. Vsi odgovori pri somentorju so ocenjeni s 5,0, pri mentorju pa kar štirje odgovori s 4,9. Pomoč mentorja pri pripravi članka, pogostos stikov z mentorjem in odzivnost mentorja. Zelo dobro (z oceno 4,0 do 4,4) je ocenjena rubrika »Infrastruktura in urniki«, pri čemer je slabo ocenjena (z oceno 2,6) trditev »Fakulteta mi nudi vso potrebno drugo infrastrukturo za moje raziskovalno delo«, kar je ob bogati knjižnici, tako kar se fizičnih kot tudi spletnih informacijskih virov tiče, nenavadno. Pozitivno od 3,5 do 4,0 so ocenjeni sklopi »Zadovoljstvo z izvajanjem programov«, »Del študija in ostale aktivnosti v tujini« ter »Svetovalna pomoč študentom«. Kot dobro ocenjeno izstopajo osebje študentskega referata ima ustrezen odnos do študentov (4,4), ponudba izbirnih predmetov (4,3) in osebje študentskega referata je odzivno in učinkovito (4,3). Kot slabo ocenjeno izstopa zadovoljstvo z izvedbo organiziranih oblik študijskega programa (3,7), kar odraža majhno število doktorskih študentov, razkropljenih po posameznih modulih in izbirnih predmetih ter odsotnost, kot omenjeno, vključenosti v raziskovalno organizacijo, uradne ure referata (3,7) ter informacije na spletnih straneh so dovolj jasne in

[1] Pri 1. in 2. stopnji študija: anketiranje o predmetih, splošnih vidikih študijskega procesa, o obvezni študijski praksi. Pri 3. stopnji študija: anketa po prvem in drugem letniku študija.

učinkovite (3,6). Študenti tretjega letnika so najbolj ocenili rubriko »Pomoč in podpora somentorja« (od 4,5 do 5,0). Od 4,0 do 4,4 so ocenjene rubrike »Infrastruktura in urniki », »Pomoč in podpora mentorja« ter »Svetovalna pomoč študentom« Študenti v tem delu najslabše ocenjujejo uporabnost pridobljenega znanja v okviru organiziranih oblik študija pri delu na doktorski disertaciji (3,2), najbolje, z oceno 4,8 pa odzivnost mentorja ter podpora in usmerjanje mentorja pri izbiri predmetnika. Najslabše je ocenjena rubrika »Del študija in ostale aktivnosti v tujini« (3,5 do 4,0) pri čemer je najslabše ocenjena (z oceno 3,3) možnost sodelovanja z drugimi raziskovalci, kar, kot omenjeno, odraža dejstvo, da večina doktorskih študentov študira ob delu. Študenti četrtega letnika so vse rubrike ocenili odlično (od 4,5 do 5,0), pri čemer sta najslabše ocenjeni trditvi Pridobljeno znanje v okviru organiziranih oblik študija mi je pomagalo pri delu na doktorski disertaciji (4,8) in Fakulteta mi nudi vso potrebno drugo infrastrukturo za moje raziskovalno delo (4,3).

Na splošno ugotavljamo, da so ocene študentov relativno visoke in odražajo precejšnje zadovoljstvo, nižje ocenene pa so podane predvsem glede sodelovanja s tujino in medsebojne vključenosti. Razlog za to je gotovo v individualnem pristopu študijskega dela glede na majhno število študentov na posameznih modulih in dejstva, da na fakulteti študira zelo malo raziskovalcev. Izzivi glede dostopnosti informacij se rešujejo ažurno.

3.c. Ocenite, kako aktivnosti učinkujejo na uspešnost in učinkovitost študija

i. Spremljanje populacije študentov na ravni študijskega programa.

Število razpisanih mest je že nekaj let nespremenjeno: 41. Mesta so v skladu z vsakoletno odločitvijo Senata Pravne fakultete UL razporejena po modulih.

Tabela 1: Število vpisanih v 1. letnik

Štud. leto	Prvič vpisani	Ponovno vpisani	Podaljšan status	**SKUPAJ**
2023/2024	16	0	1	17
2022/23	14	1	0	15
2021/22	20	1	2	23
2020/21	12	1	3	16
2019/20	17	1	3	21
2018/19	23	2	3	28
2017/18	23	3	1	27
2016/17	20	1	0	21
2015/16	19	1	1	21
2014/15	20	2	0	22

Tabela 2: Zaključek doktorskega študija

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število	7	8	9	12	12	14	12	7	12	10	10

Število vpisanih na doktorski študij je po rahlem upadu v letu 2020/21, ki ga je zaznamovala pandemija COVID-19, v letu 2021/22 spet bilo na običajni ravni. V letu 2022/2023 se je vpisalo 14 študentov, v leti 2023/2024 pa 16. Iz podatkov o številu študentov, ki so študij zaključili, izhaja, da vsi študenti študija ne zaključijo. Veliko je prošenj za podaljšanje veljavnosti teme, ker študentom v roku ne uspe zaključiti študija. Po nekaj letih, ko je vključno z letom 2020 doktoriralo dvanajst ali več študentov, se je leta 2021 ta številka zmanjšala na raven izpred petih let, leta 2022 pa ponovno dosegla število 12. V letu 2023 je doktoriralo 10 študentov, prav tako pa v letu 2024. Dejstvo nezaključenega študija je praviloma moč pripisati neuspešnemu usklajevanju službenih in študijskih obveznosti saj, kot omenjeno, na Pravni fakulteti študira le malo raziskovalcev, jedro doktorski študentov pa tvorijo zaposleni, npr. sodniki, odvetniki, tožilci.

Tabela 3: Prehodnost (število prvič vpisanih v letnik)

	2020/21	**2021/22**	**2022/23**	**2023/24**
iz 1. letnika v 2. letnik	74%	59%	75%	75%
iz 2. letnika v 3. letnik	71%	75%	56%	92%
iz 3. letnika v 4. letnik	0	7%	47%	55%

Prikazana je čista prehodnost zadnjih štirih let. 74% študentov, prvič vpisanih v prvi letnik v študijskem letu 2019/20, je v študijskem letu 2020/21 napredovalo v drugi letnik, naslednje leto je delež padel na 59%, v zadnjem letu pa se je ta ponovno dvignil na 75% in ostal na isti ravni v 2023/24. 71% študentov, prvič vpisanih v drugi letnik v študijskem letu 2019/20, je v študijskem letu 2020/21 napredovalo v tretji letnik, naslednje leto je bil delež za 4% večji, v študijskem letu 2022/23 pa je delež padel na 56% in lani znašal visokih 92%. Zaradi prehoda na 4-letni študijski program, ki je stopil v veljavo v študijskem letu 2017/18, v študijskem letu 2020/21 še ni bil mogoč prehod v 4. letnik, v študijskem letu 2021/22 pa je ta odstotek 7% prikazan le za enega študenta, ki je bil v študijskem letu 2019/20 neposredno vpisan v drugi letnik (sicer bi bil odstotek tudi 0). V študijskem letu 2022/23 je iz tretjega v četrti letnik prešlo 47% študentov, v študijskem letu 2023/24 pa 55% študentov

ii. Spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoškega procesa

Doktorski študij ima nekaj slabosti, ki jih opažamo že ves čas njegove izvedbe od uvedbe t. i. bolonjskega študija. Nekatere smo uspeli omejiti, delo na drugih (predvsem v zasnovi samega študija) pa ostaja naloga za naslednja leta. Zaradi zavedanja slabosti programa smo pred nekaj leti izvedli t. i. klavzuro na temo doktorskega študija,

na kateri smo si izmenjali mnenja in predloge za spremembe.Te so vezane predvsem na vidike izbirnega postopka, kontaktne ure in, kot omenjeno zasnovo, tj. vsebino doktorskega študija. Kljub prenosu izbirnega postopka na posamezne katedre, ki odražajo modularno zasnovo študija, se, predvsem zaradi odsotnosti znanstvenega magisterija, na doktorski študij še zmeraj prijavljajo študenti, ki temu niso kos. Trenutna izvedba doktorskega študija še zmeraj obsega relativno malo (formaliziranih) kontaktov med profesorji in doktorskimi študenti. Z izjemo skupnega predmeta za vse vpisane (Teorija prava in metodologija pravnega raziskovanja), kjer se izvedejo predavanja v polnem obsegu, se drugi predmeti zaradi majhnega števila študentov praviloma izvajajo v obliki konzultacij (individualnih ali kolektivnih), pri čemer je število kontaktnih ur omejeno. Fakultetni Pravilnik o podrobnejših merilih za vrednotenje pedagoškega dela namreč določa, da se za vpisanih 1 - 4 študentov na predmet izvedejo individualne konzultacije v obsegu 2 uri na študenta, če pa je na predmet vpisanih 5 – 9 študentov, pa skupinske konzultacije v obsegu do 1/3 ur predavanj. Posledica je razdrobljenost doktorskega študija in atomizacija študentov. Doktorski študijski program je sestavljen iz 13 modulov, vsak pa vsebuje 3 do 4 obvezne predmete. Moduli so naslednji: Civilno pravo, Delovno pravo in pravo socialne varnosti, Ekonomska analiza prava, Evropsko pravo, Gospodarsko pravo, Kazensko pravo, Kriminologija, Mednarodno pravo, Pravna zgodovina, Rimsko pravo, Teorija prava in države, Upravno pravo, Ustavno pravo. Študent poleg modula vpiše še 2 izbirna predmeta, pri čemer ima zelo veliko izbiro – izbira med kar 58 izbirnimi predmeti. Izredno veliko število modulov in izbirnih predmetov omogoča ožjo specializacijo že v okviru študija in ne le pri njegovem zaključevanju z doktorsko nalogo z določenega ožjega področja prava. Poleg tega pozitivnega vidika pa ima razdrobljenosti študija tudi, kot omenjeno, slabosti. Med njimi je predvsem majhen vpis na posamične predmete, posledično majhno število kontaktnih ur in zato slaba povezanost med študenti ter med študenti in profesorji. Fakulteta bo nadaljevala s prizadevanji za spremembo zasnove oziroma vsebine. Trenutno razpravo vodi Komisija za doktorski študij, nato pa se ji bodo pridružile še preostale področne komisije (študij, raziskovalna dejavnost, kakovost), čemur bodo sledili ukrepi vodstva, sprejeti na podlagi ocene predlogov NAKVIS, podanih v okviru vzorčne evalvacije leta 2023.

iii. Podpora za internacionalizacijo študija.

V doktorski študijski program se skoraj vsako leto vpiše kakšen tujec, vendar pa je v luči odsotnosti raziskovalcev, ki opravljajo dotorski študij, to število praviloma omejeno. Vsi, razen ene študentke, so državljani držav, nastalih na območju nekdanje Jugoslavije. Študijski program se sicer izvaja v slovenskem jeziku, za tujce pa pedagogi izvedejo individualne konzultacije v angleščini, ti pa v angleščini opravljajo izpite in izdelajo doktorsko disertacijo. Zaradi nekaj slabih izkušenj z vpisanimi tujci s šibkim znanjem angleščine je treba v bodoče pri izbirnem postopku temu vprašanju nameniti še več pozornosti. Opažamo večji izražen interes kandidatov iz držav Pakistan, Indija, Savdska Arabija, Azerbejdžan, Rusija in Ukrajina. Vendar pa osrednje omejitve vpisa predstavljajo finančna sredstva in nepoznavanje jezika.

Tabela 4: Vpisani tujci v 1. letnik doktorskega študija

Leto	Študenti	Tuji
2023/2024	16	0
2022/23	14	0
2021/22	20	1
2020/21	12	0
2019/20	17	0
2018/19	23	2
2017/18	23	1
2016/17	20	3
2015/16	19	1
2014/15	20	2

Študijska izmenjava

Po podatkih fakultetne mednarodne pisarne se doktorski študenti le redko odločajo za Erasmus izmenjavo za študij. Nizek interes za Erasmus izmenjavo je gotovo posledica dejstva, da so doktorski študenti praviloma že zaposleni in je daljšo odsotnost težje uskladiti s službenimi obveznostmi. Tuji doktorski študenti prihajajo na izmenjavo na našo fakulteto, vendar številke prav tako niso visoke. V lanskem letu Erasmus prakse ali izmenjave ni izvedel noben doktorski študent, te pa praviloma izvajaji na fakulteti zaposleni, a redki raziskovalci.

iv. Nudenje podpore, spodbujanje študentov pri študiju

Študent dobi ob vpisu delovnega mentorja, strokovnjaka s področja predlagane doktorske naloge. Delovni mentor sodeluje pri vpisu izbirnih predmetov, pomaga študentu pri pripravi znanstvenega članka in mu pomaga pri njegovem raziskovalnem delu oziroma pisanju doktorske naloge. V anketi študenti vlogo in pomoč mentorja ocenjujejo z najvišjimi ocenami.

v. Praktično usposabljanje študentov, v kolikor je del študijskega programa

Praktično usposabljanje ni del študijskega programa.

vi. Spodbujanje strokovnega razvoja zaposlenih (akademsko, strokovno osebje) in sodelujočih, ki izvajajo, podpirajo študijski program

Mobilnost zaposlenih

Na področju izmenjav zaposlenih se številke tradicionalno spreminjajo iz leta v leto. Med domačim osebjem je v študijskem letu 2023/24 opazna znatna višja realizacija mobilnosti, pri dohodnih mobilnostih pa so številke še posebej pri gostujočih učiteljih in raziskovalcih precej višje v primerjavi s prejšnjimi leti.

Tabela 10: Število izmenjav pedagogov in strokovnih delavcev v zadnjih letih

Študijsko leto	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Učitelji na PFUL	5	8	6	6	12
V tujini	2	2	3	4	6
Strokovni sodelavci na PFUL	10	0	1	3	4
V tujini	2	0	1	4	5

Usposabljanja zaposlenih

Tudi v študijskem letu 2023/24 je PFUL svoje zaposlene redno obveščala o različnih oblikah možnih izobraževanj in usposabljanj zaposlenih, ki jih organizira Univerza in druge institucije. Že dlje časa ocenjujemo, da se pedagogi redkeje udeležujejo izobraževanj s področja pedagogike v visokem šolstvu, pri tme pa velja, da smo v letu 2024 okrepili predvsem usposabljanja na področju uporabe UI.

Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture zaposlenih

PF je tudi v letu 2024 nadaljevala s trendom zaposlovanja novih kolegic in kolegov, predvsem asistentov pred doktoratom, ter zaposlovanjem v strokovnih službah, kar je odraz močno povečanih obveznosti na področju raziskovalnih projektov, mednarodnega sodelovanja, in kompleksnosti zaposlitev, pogosto razpetih med pedagoško in raziskovalno delo z različnimi viri financiranja. Njihovo razvejanost in heterogenost je prav tako težko ustrezno zajeti s temeljnimi rešitvami informacijskega sistema SAP oziroma LODN, kar terja stalno usklajevalno delo strokovnih služb.

V letu 2024 se je na PF zaposlilo 12 oseb, medtem ko je 4 prenehala pogodba o zaposlitvi. Tako je bilo na fakulteti s polnim delovnim časom zaposlenih 61 pedagoških sodelavcev, in sicer 18 rednih profesorjev, 11 izrednih profesorjev, 10 docentov, 5 asistentov z doktoratom in 17 asistentov pred doktoratom. V letu 2024 se je zaposlil 1

novi mladi raziskovalec, skupaj jih je bilo na fakulteti zaposlenih 3. V letu 2024 je bilo zaposlenih 7 raziskovalcev, od tega 1 asistent z doktoratom in 1 raziskovalec po posebni mednarodni pogodbi. S krajšim delovnim časom od polnega, predvsem v obliki dopolnilnih zaposlitev, je na fakulteti bilo zaposlenih 11 oseb.

Razmerja med zaposlenimi na vseh delovnih mestih oziroma v razmerju do različnih stopenj kariernega razvoja ali odgovornosti delovnega mesta (npr. redni profesorji in profesorice, vodstvo fakultete, predsedovanje komisijam in delovnim telesom) kažejo spolno pretežno uravnoteženo strukturo, pri čemer pa predvsem med izrednimi in rednimi profesorji in profesoricami (29) prevladujejo moški profesorji (18).

V prihodnje se bo PF dinamično prilagajala potrebam izvajanja delovnega procesa med pedagoškimi in raziskovalnimi ter strokovnimi sodelavci. Pričakovati je predvsem zaposlovanje strokovnih sodelavcev na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti in, glede na potrebe, na področju prenosa znanja in komuniciranja z javnostmi. PF se kljub implementaciji informacijskih sistemov SAP oziroma LODN sooča z nesorazmernimi obremenitvami nekaterih strokovnih služb oziroma nekaterih zaposlenih, pri čemer enega osrednjih izzivov pogosto predstavlja tudi nekonkurenčni sistem plač v javnem sektorju.

Leta 2024 je Senat PF v luči nesorazmernih obremenitev spremenil Pravila PF in s tem omogočil delovanje četrtega prodekana, in sicer za gospodarske zadeve, kar predstavlja ločitev področij raziskovalne dejavnosti in gospodarstva.

4. Na kratko ocenite doseganje temeljnih ciljev študijskega programa in kompetenc diplomanta.

Ocenjujemo, da študenti in študentke v veliki meri dosegajo vse kompetence študijskega programa in uspešno nadaljujejo s študijem na drugi stopnji. Kljub navedenemu pa ocenjujemo, da bomo dosegali primernejše rezultate z uvedbo enovitega magistrskega študijskega programa Pravo.

5. Katere deležnike in na kašen način ste vključili v pogovore, načrtovanje ukrepov, spremljanje njihovega uresničevanja, pripravo samoevalvacijskih poročil na ravni študijskega programa?

Komisija za kakovost, ki skladno z 49. členom Pravil PF deluje kot delovno telo Senata Pravne fakultete UL, ima skladno z 62.a členom Pravil PF sedem članov, od tega pet članov imenuje Senat PFUL (člani v študijskem letu 2023/24, ki so pripravljali tudi to poročilo, so: Dr. Luka Mišič (predsednik), Dr. Katja Filipčič, Dr. Jaka Kukavica, Filip Dougan, Branko Perhaj, Urban Lečnik Spaić in Max Jerovčnik (študentska predstavnika). V navedeni sestavi, je komisija za kakovost pripravila Poročilo o kakovosti (kot del letnega poslovnega poročila) ter samoevalvacijo programa prve, druge in tretje stopnje ter EMŠ kot izvleček letnega poročila. Glede na prej navedeno sestave Komisije za kakovost pri oblikovanju poročil sodelujejo učitelji, strokovni delavci in študenti, prav tako tudi vodstvo Pravne fakultete UL. Vsa poročila bo obravnaval in potrdil Senat Pravne fakultete UL. Ob tem je treba poudariti, da so člani Senata Pravne fakultete UL vsi visokošolski učitelji (in predstavniki študentk in študentov). Takšna sestava Senata omogoča, da se z navedenimi poročili seznanijo

vsi in s pripombami vplivajo na njihovo vsebino, predvsem pa so seznanjeni z vsemi ukrepi za izboljšanje kakovosti in zato pri njihovi realizaciji učinkovito sodelujejo. Leta 2024 je na Pravni fakulteti prav tako bil izveden t. i. posvetovalni obisk.

6. Pregled realizacije ukrepov in predlogi izboljšav

SLABOSTI	UKREPI
Atomizacija in razpršenost študija.	Preverba ukrepov za večjo povezanost študentov in večjo vključenost v RO (npr. predmetnik, skupni seminarji, kontaktne ure). Analiza s strani Komisije za doktorski študij in področnih komisij s smiselno implementacijo ukrepov vzorčne evalvacije NAKVIS.
	Zaradi implementacije EMŠ (prvi letnik 2023/24) ukrep predviden v 2025.
NEVARNOSTI	**UKREPI**
(Ne)ustrezna kakovost kandidatov in zaključek študija.	Preverba alternativnih možnosti potrjevanja mentorstev in tem. Analiza s strani Komisije za doktorski študij in področnih komisij s smiselno implementacijo ukrepov vzorčne evalvacije NAKVIS v 2025.
	Zaradi implementacije EMŠ (prvi letnik 2023/24) ukrep predviden v 2025.